

Asia: VN/27639/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (valkoposkihanhet ja merimetsot)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (valkoposkihanhet ja merimetsot). Keski-Pohjanmaan liitto lausuu seuraavasti:

Yleinen kanta

Keski-Pohjanmaan liitto puoltaa hallituksen esitystä ja pitää sitä kokonaisuutena perusteltuna, ajantasaisena ja alueellisten elinkeinovaikutusten näkökulmasta tarpeellisena. Esitys vastaa pitkäaikaisiin, käytännössä tunnistettuihin ongelmiin valkoposkihanhen ja merimetsot aiheuttamien vahinkojen hallinnassa, joissa nykyinen poikkeuslupiin perustuva järjestelmä ei ole ollut riittävä, oikea-aikainen eikä elinkeinonharjoittajien kannalta kohtuullinen.

Liitto pitää erityisen myönteisenä sitä, että esitys perustuu lintudirektiivin 9 artiklan sallimiin joustoihin, hyödyntää Euroopan komission vuonna 2026 antamaa päivitettyä tulkintaohjeistusta, ja siirtää sääntelyn painopistettä vahinkojen ennaltaehkäisyyn jälkikäteisen korvaamisen sijaan.

Vaikutukset Keski-Pohjanmaan maakunnassa

Keski-Pohjanmaa on erityisesti läpimutto- ja levähdysaluetta valkoposkihanhelle. Maakunnassa vahingot kohdistuvat ennen kaikkea keväisiin nurmi- ja rehukasvustoihin sekä kotieläintiloihin, joissa oman rehuntuotannon jatkuvuus on keskeinen osa elinkeinon kannattavuutta ja huoltovarmuutta. Hanhivahingot syntyvät käytännössä nopeasti ja laaja-alaisesti, jolloin nykyiseen poikkeuslupamenettelyyn nojaava malli ei kykene tarjoamaan oikea-aikaisia keinoja vahinkojen torjumiseksi. Hallituksen esityksessä ehdotettu mahdollisuus rajattuun suojametsästyksen suoraan

lain nojalla parantaa merkittävästi viljelijöiden mahdollisuuksia suojata tuotantoaan ja vähentää todennäköisesti myös vahingonkorvausten tarvetta pitkällä aikavälillä.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että sääntely tukee kotieläintuotannon toimintaedellytyksiä myös sisämaan maakunnissa, joissa hanhikysymys ei liity niinkään pesiviin kantoihin vaan laajaan muuttavaan populaatioon.

Keski-Pohjanmaan rannikkoalueilla merimetson vaikutukset kalatalouteen ovat toistaiseksi olleet alueellisesti rajoittuneita, mutta paikallisesti merkityksellisiä. Esityksessä ehdotettu suojametsästyksen pyydysten, kalanviljelylaitosten, istutuspaikkojen sekä kalojen tärkeiden lisääntymisalueiden läheisyydessä antaa viranomaisille ja elinkeinonharjoittajille aiempaa paremmat edellytykset ennakoivaan toimintaan ennen haittojen kärjistymistä. Muutos on ehdottaman tarpeellinen. Keski-Pohjanmaan liitto pitää erityisen perusteltuna sitä, että merimetsoa koskeva sääntely on ajallisesti ja paikallisesti rajattua eikä kohdistu pesimäkolonoihin.

Korvausjärjestelmä ja hallinnollinen toimivuus

Keski-Pohjanmaan liitto pitää kannatettavana ratkaisua, jossa valkuposkihanhen aiheuttamien maatalousvahinkojen korvaaminen säilyy rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain (RauLaKo) piirissä. Tämä turvaa korvausten täysimääräisyyden, säilyttää järjestelmän hallinnollisesti toimivana ja välttää EU-valtiontukisääntelyyn liittyvät notifiointiriskit. Samalla suojametsästyksen mahdollistaminen vähentää riippuvuutta korvausjärjestelmästä, mikä on pitkällä aikavälillä sekä taloudellisesti että sosiaalisesti kestävä.

Huomiot toimeenpanoon ja täsmennystarpeet

Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että sääntelyn toimeenpanossa huolehditaan seuraavista seikoista:

Yhtenäiset soveltamisohjeet

Suomen riistakeskuksen ja vastuuministeriöiden tulee laatia valtakunnallisesti yhdenmukaiset ohjeet yleispoikkeuksen soveltamisesta, jotta alueelliset tulkintaerot eivät muodostu ongelmaksi.

Resursointi ja seuranta

Luonnonvarakeskukselle ja Suomen riistakeskukselle osoitetut lisätehtävät edellyttävät riittäviä pysyviä resursseja. Kannan- ja vaikutusseurannan tulee tuottaa myös alueellista, päätöksenteossa hyödynnettävää tietoa.

Elinkeinonäkökulman huomiointi

Vahinkojen arvioinnissa ja sääntelyn kohdentamisessa on jatkossakin tarkasteltava vaikutuksia paikallisella tasolla, ei pelkästään valtakunnallisten keskiarvojen kautta.

Yhteenveto

Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että hallituksen esitys muodostaa tasapainoisen kokonaisuuden, jossa lintujen suojelun periaatteita ei heikennetä, mutta elinkeinotoiminnan kannalta välttämätön joustavuus ja ennakoitavuus paranevat. Esitys tukee maatalouden ja kalatalouden toimintaedellytyksiä, huoltovarmuutta sekä alueellista yhdenvertaisuutta. Keski-Pohjanmaan liitto puoltaa esityksen hyväksymistä ja pitää sitä tarkoituksenmukaisena ratkaisuna myös Keski-Pohjanmaan maakunnan näkökulmasta.

Kaiponen Jyrki
Keski-Pohjanmaan liitto

Kiviniemi Reijo
Keski-Pohjanmaan liitto